

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

Гарант освітньої програми

(підпис)

М.С. Татар

(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2022 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСТОДАРІОВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Облік і оподаткування»

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2022 року

Харків 2022 рік

Розробник: Тофанюк О.В., доцент каф., к.е.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

_____ (підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Т. В. Калінеску
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів вищої освіти (ЗВО):

(підпис)

А. І. Бортнікова
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Тофанюк Ольга Володимирівна, доцент каф., к.е.н., доцент. Викладає дисципліни: «Місцеві фінанси», «Податки і фіскальна політика», «Finance», «Оподаткування фізичних осіб», «Бюджетний менеджмент», «Облік і звітність в оподаткуванні». Сфера наукових інтересів: методи державного управління соціально-економічним розвитком регіонів; міжнародна та європейська інтеграція, євроінтеграція України; проблеми застосування сучасних економетричних методів у фінансах.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 8 семестр.

Обсяг дисципліни:

3 кредити ЄКТС (90 годин), у тому числі аудиторних – 40 години, самостійної роботи здобувачів – 50 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – гроші і кредит, економіка підприємства, фінанси, податкова система, податки і фіскальна політика.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – бухгалтерський облік, аудит.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Обліково-аналітична діяльність суб'єктів підприємства» є навчити студентів основам обліково-аналітичної діяльності суб'єктів господарювання.

Завдання: засвоєння студентами теорії обліково-аналітичної та податкової діяльності суб'єктів господарювання, вміння накопичувати та обробляти економічну і облікову інформацію.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- Здатність працювати автономно.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Здатність бути критичним та самокритичним.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.
- Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.
- Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

- Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.
- Застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості.
- Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.
- Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.
- Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувач будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.
- Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.
- Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.
- Розуміти теоретичні засади аудиту та вміти застосовувати його методи і процедури.
- Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Організація обліково-аналітичної діяльності суб'єктів господарювання

Тема 1. Облік та аналіз як функції управління, їх взаємозв'язок

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Облік та аналіз як функції управління, їх взаємозв'язок».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Фундаментальне завдання обліку: види обліку, їх взаємозв'язок. Аналітичне супроводження управління. Суб'єкти та об'єкти обліку та аналізу.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 2. Теоретичні та організаційні основи аналізу господарської діяльності підприємства

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Теоретичні та організаційні основи аналізу господарської діяльності підприємства».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Роль аналізу господарської діяльності в управлінні підприємством. Етапи розвитку аналізу господарської діяльності. Задачі, об'єкти та предмет аналізу господарської діяльності.

Статистична інформація. Фінансова та податкова інформація. Нефінансова інформація, пов'язана з аналізом господарської діяльності підприємства.

Етапи проведення аналізу господарської діяльності. Тематичні напрямки аналітичної роботи та відповідні показники.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Збалансована система показників у формуванні обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність обліково-аналітичного забезпечення. Обліково-аналітична система. Реалізація стратегії та система збалансованих оціночних показників. Збалансована система показників як інформаційна підтримка стратегічного рівня управління компаніями. Оцінка успішності реалізації стратегії. Проблеми запровадження системи збалансованої системи показників на підприємствах.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 4. Обліково – аналітичне супроводження сталого розвитку

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 3 години.*
- *Практичне заняття: «Обліково – аналітичне супроводження сталого розвитку».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Доходи та видатки бюджетів. Соціальні витрати та соціальний ефект, класифікація соціальних витрат, підходи до формування облікової політики в системі інформаційного забезпечення сталого розвитку. Концепція інтегрованої звітності та перспективи її реалізації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 5. Якість обліково-аналітичної інформації

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Якість обліково-аналітичної інформації».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Якісні характеристики облікової інформації. Методичні підходи до оцінки ефективності облікової політики як основи інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. Переваги і недоліки ретроспективної та інтерактивної облікових моделей. Оцінка ефективності організаційної структури облікової служби та методичні прийоми і підходи до розробки напрямів її оптимізації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Змістовний модуль 2. Податковий облік діяльності суб'єктів господарювання

Тема 6. Загальні принципи організації податкового обліку в Україні

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Загальні принципи організації податкового обліку в Україні».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Податки як соціально-економічна категорія, функції податків. Історичні передумови виникнення в суспільстві податків. Поняття податків та зборів та їх характерні особливості. Функції податків.

Елементи податку та їх характеристика. Податкова система України та принципи її побудови. Принципи побудови Податкової системи України. Загальнодержавні та місцеві податки і збори.

Поняття податкового обліку та його основні характеристики. Сутність податкового обліку та його структура. Спільні риси та розбіжності бухгалтерського та податкового обліку.

Предмет податкового обліку та методи його ведення на підприємстві. Предмет та методи ведення податкового обліку. Сучасні підходи до ведення податкового обліку.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 7. Податковий облік непрямих податків

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Податковий облік непрямих податків».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Сутність податку на додану вартість, його зародження та розвиток. Передумови впровадження податку на додану вартість в Україні.

Платники і об'єкти оподаткування, ставки податку на додану вартість. Податок на додану вартість як ціноутворюючий фактор. Методи обчислення податку.

Пільги по податку на додану вартість.

Порядок обчислення податку на додану вартість платниками різних галузей по різних видах операцій і угод, облік податку у платників. Строки розрахунків з бюджетом по податку. Декларація з податку на додану вартість, строки її подання.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 8. Податковий облік податків, що сплачують суб'єкти підприємницької діяльності

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Податковий облік податків, що сплачують суб'єкти підприємницької діяльності».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Платники і ставки податку на прибуток. Порядок визначення прибутку як об'єкту оподаткування. Валові доходи і валові витрати підприємства як основа визначення прибутку, їх склад. Амортизація основних засобів та нематеріальних активів як складова частина об'єкту оподаткування.

Порядок обчислення та сплати податку на прибуток. Особливості прибуткового оподаткування платників різних галузей, окремих видів доходів.

Податковий період, строки подання декларації та строки розрахунків з бюджетом по податку на прибуток.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 9. Податковий облік податків, що сплачують фізичні особи

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Податковий облік податків, що сплачують фізичні особи».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкти оподаткування: поняття оподаткованого доходу і оподаткованого кредиту, їх склад.

Ставки податку. Поняття податкової соціальної пільги, її економічний зміст. Порядок обчислення і сплати податку. Особливості оподаткування окремих видів доходів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 10. Податковий облік спрощеної системи оподаткування

- *Форма занять: лекція, практичне заняття, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практичне заняття: «Податковий облік спрощеної системи оподаткування».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*

Спрощена система оподаткування як засіб реалізації стимулюючої функції оподаткування. Умови переходу на спрощену систему оподаткування. База оподаткування єдиним податком, ставки та порядок його сплати суб'єктами підприємницької діяльності – фізичними особами. Облік єдиного податку у платників, звітність платників єдиного податку.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 5 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Модульний контроль.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): відсутні.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання (курсова робота)

6. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Обліково-аналітична діяльність суб'єктів господарювання» передбачено застосування активних та інтерактивних методів навчання – проблемних та міні лекцій, практичних занять у активній формі, тестування, розв'язання ситуаційних та практичних завдань, розгляд кейсів, ділові ігри.

Лекції, практичні заняття, самостійна робота з навчальною та довідковою літературою, самостійне виконання індивідуального завдання, консультації.

Контроль знань виконується за принципами кредитно-модульної системи і складається з поточного, модульного та підсумкового. Підсумковий контроль проводиться за тестами з кожного змістового модулю та результатами захисту курсової роботи.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни використовуються такі методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, а також методи письмового контролю: модульне письмове тестування, виконання контрольних робіт.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді:

- письмового іспиту - за результатами вивчення дисципліни.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на практичних заняттях	0...5	6	30
Модульний контроль	15	1	20
Змістовний модуль 2			
Робота на практичних заняттях	0...5	6	30
Модульний контроль	15	1	20
Усього за семестр			100

Прийнята шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Додаткові елементи навчальної роботи оцінюються і враховуються тільки тоді, коли за кожен елемент навчальної роботи, що входить до модулів 1 і 2, студент отримав не менше 60 балів від максимальної кількості балів.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних і двох практичних завдань. максимальну кількість балів за кожне питання 25 балів, загальна сума – 100 балів.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки. Студент повинен вміти накопичувати та обробляти економічну інформацію, володіти основними методами наукового дослідження, раціонально та ефективно використовувати основні методи наукового дослідження, застосовувати прийоми досліджень при написанні курсових та дипломних робіт, проводити самостійну пошукову роботу з науковою, навчальною літературою та електронними джерелами інформації на задану тему, узагальнювати результати у вигляді творчої роботи.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі індивідуальні завдання, здати тестування.

Добре (75-89). Твердо знати теоретичний матеріал, захистити всі індивідуальні завдання, здати тестування.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

9. Методичне забезпечення

- 1) Татар М.С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва [Текст]: навч. посіб. / М.С. Татар. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2016. – 96 с.
- 2) Тофанюк О.В. Місцеві фінанси: навчальний посібник / О.Б. Снісаренко, О.В. Тофанюк, Л.О. Черний. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2010. – 52 с.
- 3) Тофанюк О.В. Податкова система: навчальний посібник / О.В. Тофанюк, Т.Ю. Павленко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2012. – 72 с.

- 4) Тофанюк О.В. Фінансове забезпечення господарської діяльності: навчальний посібник / О.В. Тофанюк, В.П. Божко, Т.Ю. Павленко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2012. – 60 с.
- 5) Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5096>

10. Рекомендована література

Базова

- 1) Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755- VI (зі змін і доп., останні з яких внесені Законом України від 06.12.2012р. № 5519-VI) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
- 2) Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 16.07.1999 р. №996 (зі змінами та доповненнями) URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/go/996-14>.
- 3) Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник. [Текст]/ К.Ф.Ковальчук - К.: Центр учбової літератури, - 2012. – 326 с.
- 4) Герасимович І.А. Теоретичні засади обліково-аналітичної системи в управлінні підприємством в умовах динамічного ринкового середовища / І.А. Герасимович // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. – 2014. – № 3. – С. 21–27 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvhastat_2014_3_5.
- 5) Власик, Н.І. Податкова система [Текст]: навч. посіб. / Н. І. Власюк, Т.В. Мединська. – Л.: Магнолія-2006, 2009. – 230 с.
- 6) Воронська О. О. Податки в Україні: від теорії до практики: Навчальний курс. – К.: Акцент ПП. – 2018. – 464 с.
- 7) Дубовик О. Ю. Податковий менеджмент у схемах і таблицях: Навч. посібник. – Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 248 с.
- 8) Лемішовський, В.І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік, оподаткування та звітність [Текст]: навч. посіб. / В.І. Лемішовський. – Л.: Бух. центр "Ажур", 2009. – 912 с.
- 9) Олійник, О.В. Податкова система [Текст]: навч. посіб. / О.В. Олійник, І.В. Філон. – К.: Центр навч. літ., 2006. – 456 с.
- 10) Педь, І.В. Непрямі податки в податковій системі України [Текст]: навч. посіб. / І.В. Педь; за ред. Ю. М. Лисенкова. - К. : Знання, 2008. - 348 с.

Допоміжна

- 1) Богатирьова Є. М., Хомутенко В. П. Теоретико-методичний підхід до оцінювання результативності податкових реформ // Науковий вісник Херсонського державного університету: Економічні науки. – Херсон, 2015. - № 12. – С. 176-179.
- 2) Волохова І. С. Місцеві податки та збори в доходах місцевих бюджетів України: наслідки проведених реформ / І. С. Волохова // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2017. - № 23. - Ч. 2. – С. 51 - 54.
- 3) Дубовик О. Ю., Любчик О. К. Методичні аспекти визначення дієвості податкового механізму // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного ун-ту. Серія «Економіка і менеджмент». – 2018. - № 29. – С. 87-90.
- 4) Мартинюк І. В., Дубовик О. Ю. Податкова політика у сфері використання природно-ресурсного потенціалу: теорія і практика: 395 Монографія / І. В. Мартинюк, О. Ю. Дубовик. – Одеса: Атлант, 2015. – 212 с. 109. Мартинюк І. В. Діючий стан та тенденції майнового оподаткування в Україні // Ефективна економіка. - 2018. - № 5.

13. Електронні ресурси

1. Верховна Рада України - www.rada.kiev.ua
2. Кабінет Міністрів України- www.kmu.gov.ua
3. Міністерство фінансів України - www.minfin.gov.ua

4. Державна фіскальна служба України - www.sfs.gov.ua
5. Національний банк України – www.bank.gov.ua
6. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг - www.dfp.gov.ua
7. Державна служба статистики України - www.ukrstat.gov.ua
8. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
9. Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва - www.dkrp.gov.ua